

ҰЛТТЫҚ ТӘЛІМ-ТӘРБИЕНІҢ БІР БАҒЫТЫ ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ ЖӘНЕ СПОРТ ҚЫЗМЕТІ

Аңдатпа. Дене тәрбиесі және спорт үйлесімді жан-жақты адам тәрбиелеуге бағытталған. Бұл міндетті шешуге ұлттық, халықаралық, интернационалдық тәрбиенің күллі әдістері мен құралдары бағытталған. Біздің пікірімізше, ұлттық әсіресе шығыс халықтарында дене тәрбиесін, спортты және дене шынықтыруды көп дәрежеде қамтиды. Осы мағынада алғанда дене тәрбиесі мен спорт өнермен ұқсас. Нақты зерттеулер жүргізу кезінде алынған қоғамдық пікір, міне, осыны дәлелдейді. Қазіргі қоғам дамуы жағдайында, спорт пен дене тәрбиесінің ұлттық формалары мен құралдарында ұлттық элемент бұрынғысынша, оларды дамытудың өзгеше (спецификалық) бағытын құрайды, өйткені, онымен қозғалтқыш қызметінің сипаты ғана емес, тәрбиелеу үрдісін ұйымдастыру әдістері мен өзіндік ережелері байланысты. Қазақ халқының дене шынықтыруы осы заманғы дене тәрбиесінде кеңінен пайдаланылуы тиіс. Ол қазіргі дене шынықтыру мен спорттың негізгі талаптарын қанағаттандырып, білім, тәрбие беру, сауықтыру қызметін орындайды.

Тірек сөздер: дене тәрбиесі, дене шынықтыру, спорт, ұлттық тәрбие, интернационалдық тәрбие.

Кіріспе. Ұлттың рухани бейнесі - күрделі құбылыс. Оның құралып қалыптасуына әр түрлі сипатты халықтық құбылыстар қатысады. Бір қатар құбылыстар кешені ұлттық рухани бейнесімен байланысты. Олардың қатарына ұлттық мүдде, сана-сезім, сезім, мәдениетін, тілін, әдет-ғұрыптары мен дәстүрлерін жатқызуға болады. Сондай-ақ, дене тәрбиесі мен спорт ұлттың рухани бейнесімен тығыз байланысты. Өйткені, олар ұлттық тұрмыстың элементтерінің бірі болып табылады. Осы замандағы ұлттық мәселелер бойынша, Отандық ғалымдар және ТМД елдерінің ғалымдары бірқатар еңбектер жариялады.

Осыған қарамастан, ұлттық табиғатты әлеуметтік-философиялық және педагогикалық зерттеудің шеңберін кеңейту қажеттілігі сезіледі.

Бұл аталған құбылысты түсінушілікте алақұлылықтың болуынан туып отыр. Күрделі қоғамдық феномендер ретінде дене тәрбиесі мен спорт өз ішінде қоғамда жасалған жүріс-тұрыс нормаларын, ал бұлар «адамдардың өмір тіршілігінде белгіленіп, олардың дағдыларына, олардың тұрмыс салтының, ұлттық өмірдің құрамдас бөлігіне айналады. Ұлттың өмірі дене тәрбиесі мен спорт саласындағы ұлттық тәрбиені анықтай береді». Демек, ұлттық тәрбиені және ол қоғамдық өмірдің басқа құбылыстарымен қатынасын әрдайым даму жағдайында, нақты жағдайлармен, күллі қоғамның, жеке ұлттың, кемелдену деңгейімен, олардың өмірлері мен өзара қарым-қатынастарының басқа жақтарымен тығыз байланыста болуы керек.

Ұлттық тәрбиенің табиғаты әрі күрделі, әрі қарама-қайшылыққа толы. Адамдардың «туыстық сезімге» барынша жақын екендігі қашаннан белгілі. Мұның өзі ұлттыққа байыппен келуді, оны әрбір халықтың, әрбір ұлттың нақты жағдайларына сәйкес қарастыруды талап етеді.

Зерттеу шарттары мен әдістері. Неміс ғалымы В.Зигер былай деп жазды: «Дене тәрбиесін қоғамдық құбылыс, мәдениет пен тұрмыс салтының құрамдас бөлігі, адамдардың нақты тарихи әлеуметтік топтарының тәрбиесі ретінде айтқанда, біз тәнді (денені) жетілдірудің әлеуметтік-мәдени жағдайларының, сонымен қатар белгілі бір жеке адамның тарихи тұрғыдан әлеуметтік қалыптасуының жиынтығын айтамыз. Жалпы адамзаттық және әлеуметтік дамудың нақты тарихи формасы болған ұлт сонымен бірге халықтың ұлттық ерекше спецификалық белгілерін алып жүруші де болған, ол жеке адамның тарихи құралуының (қалыптасуының) негізі болып та қызмет етеді. Жеке адамның тәрбиесін қалыптастыруға бағытталған дене тәрбиесі мен спорт өз ішіне көптеген құбылыстарды алып, ұлт өмірінің құрамдас бөлігі болып кіреді. Ұлттық өмірі дене тәрбиесі мен спорттың айырмашылық белгілерін, олардың имандылық негіздерін, педагогикалық үрдістің ерекшеліктерін белгілеп береді. Дене тәрбиесі мен спорттағы ұлттық тәрбие өзара байланысы үрдістердің тұтас бір жүйесін ұсынады, оның басты компоненттері (сыңарлары) жалпы адамдық, әлеуметтік, ұлттық өзгелік болып табылады. Күллі адам атаулының дүниені бейнелеу заңдары ұқсас, әрбір жекелеген жағдайда ұлттық тәрбие жалпы адамзаттық қана емес, ұлттық өзгеше (спецификалық) тәрбиені, іске асырушы ретінде көрініс береді.

Ұлттық тәрбиеде жалпы адамдық белгілердің болуы ұлттық тәрбие ұғымын мазмұны жағынан кең әрі терең ете түседі.

Ұлттық тәрбиенің құрамындағы жалпы адамзаттық қоғам қызметінің нақты саласындағы өзара әрекеттесудің, өзара кірігудің нәтижесі болып табылады. Сондықтан, дене тәрбиесі мен спорттағы ұлттықты қоғамдық қатынастардың күллі жиынтығынан оқшау алып қарастыруға болмайды.

Ұлттық өзгешелікті құрайтын элементтер алуан түрлі. Кейбір ғалымдар атап көрсеткеніндей, өзгеше белгілері болмайтын үлкенді-кішілі ұлттар болмайды. Сондай-ақ, бір-бірінен ерекшеленбейтін жүйесі жоқ дене тәрбиесі де болмайды.

Сондай-ақ оның шығу тектері де, даму бағыттары да әр қилы. Қарастырылып отырған мәселеге келетін болсақ, алуан түрлі аса ірі халықаралық ғылыми конгрестер мен симпозиумдерде антик дәуірінен бері дене тәрбиесінде жалпы адамзаттық белгілер бар деген қағида әлденеше рет атап өтілді. Дене тәрбиесі мен спорттағы ұлттықтың өз даму заңдылықтары бар, ол ұлттық өмірдің көптеген жақтарын орынды қозғайды. Бұл жайында кей-кейде таяу және алыс шет ел ғалымдары да жазып жүр. Солардың бірі, мәселен, ұлттық тәрбиеге мынадай түсінік береді: «Дене мәдениетінің ұлттық ерекшеліктері ұлттық нақты өмір жағдайларында тарихи қалыптасқан дене шынықтыру жаттығуларының, ойындарының, спорттың өзіндік бір формаларын, өзіндік бір ережелері мен дене қызметін ұйымдастыру тәсілдерін, оған деген дәстүрлі қатынастарын (бұл қатынастарда ұлттық тұрмыс салты мен психикалық құрылым ерекшеліктері көрініс береді) білдіреді. Мұндағы интернационалдық белгілер ұлттық

мәдениеттердің өзара әрекетінің, өзара кірігуінің нәтижесі болып табылады.

Бұл айтылған пікірден шығатын қорытынды, дене тәрбиесімен спорттағы ұлттық тәрбиені мүлде оқшау құбылыс ретінде қарастыруға болмайды, өйткені ол өз ішіне мынадай құбылыстар тобын «олар белгілі бір ұлттың барлық адамдарына тән» құбылыстарды алады. Осы заманғы дене тәрбиесі мен спортта ұлттық тәрбие интернационалдық тәрбиесіз толық мағынасында өмір сүруі мүмкін емес, өзара бір-бірін байыту, өзара ықпал ету олардың даму бағыты мен сипатын анықтайды. Алайда нақты өмірде ұлттық форма мен мазмұнның көрінуі субъективтік факторлармен араласып кетеді. Мұның өзі бұл үрдістің дамуына мақсатты түрде ықпал ету мүмкіндіктерін туғызады. Бұл айтылғанның жарқын мысалы ретінде дене тәрбиесінде сабақ жүргізудің кейбір осы заманғы тенденцияларын айтуға болады. Мұндай сабақ оқыту кезінде ұлттық және халықаралық спорт түрлерін қоса алғанда ойындардың ұлттық элементтері толық пайдаланылады. Сонымен дене тәрбиесі мен спортта ұлттық, тәрбие ұлттың тіршілік ерекшеліктерінен туады, онда ежелгі дүниенің қазыналары да болады. Тарихи көзқарас тұрғысынан алғанда, онда «таза» ұлттық нәрселер қанша, басқа халықтардан ауысқаны қанша, бұл жайтты түсіндіру көп қиындық келтіреді. Өйткені, басқалардан алынған дүниелердің өзі тұрмысымызға өзіміздікіндей болып сіңісіп кеткен. Мәселен, көкпар, қыз қуу, аударыспақ, күміс алу, тоғыз құмалақ, жорға жарыс сияқты ұлттық ойындарға қазақтың немесе Орта Азия халықтарының, бізге іргелес шығыс елдерінің қосқаны қанша, әлбетте, анықтау қиын. Қиын болатын себебі, ежелден бұл халықтар ауылы аралас, қойы қоралас өмір сүріп келеді, олардың арасында ежелгі замандардан

бері келе жатқан этномәдени байланыстар бар. Алайда, қазіргі ұрпаққа тарихи тамырлардан гөрі, оларда осы заманғы дене тәрбиесінің мазмұнын байытатын қаншалықты озық құндылықтар бар. Міне, оларды осы мәселе қызықтырады.

Зерттеу нәтижелері. Мақсаты: жеке адамды қалыптастыруда, ұлттық, рухани дамыту, өз мүддесі мен қоғам мүддесін үштастыра білетін, зиялы адамгершілігі мол, денсаулығы мықты бүгінгі және келешектің талаптары мен жүгін ілгері апара білетін жастарды тәрбиелеу.

Дене тәрбиесі және спорт үйлесімді жан-жақты адам тәрбиелеуге бағытталған. Бұл міндетті шешуге ұлттық, халықаралық, интернационалдық тәрбиенің күллі әдістері мен құралдары бағытталған. Нақ осында, дене тәрбиесі мен спорт саласында жүзеге асырылған терең үрдістің мән-мағынасы жатыр.

Әдістер: Теориялық талдау жасау әдістері; ғылыми әдебиеттердегі жинақталған зерттеу материалдарын жүйелеу мен жалпылау; білім беру мекемелеріндегі ғылыми-әдістемелік тәжірибе деректері.

Ұлттық тәрбиедегі күллі құндылықтар мен озық атаулының бәрі өзінің рухы бойынша басқа халықтарға сөзсіз жақын. Бұл озық атаулының бәрін тек ұлттық деп қана емес, интернационалдық деп те түсінуіміз керек. Бұл жерде мына бір маңызды тарихты ескеру қажет. Әдетте интернационалдық атаулы ұлттық арқылы көрініс береді.

Осы заманғы ұлттық форманың дамуында көптеген интернационалдық болғанына бұл атау сол қалпында қала береді. Мұны дене шынықтыру мәдениеті мен спорттың ұлттық формасына қатысты деп айтуға болады. Егер, оларда ұлттық өзгеше, ұлттық айрықша белгілер болмаған болса, онда

олар спорттың классикалық түрлері деңгейінде дене шынықтыру мен дене тәрбиесінің интернационалдық көлемінде таратылған болар еді.

Дене тәрбиесінің ұлттық жүйесінде, спорт пен дене шынықтыру мәдениетінің ұлттық формаларында жалпы маңыздылыққа ие нәрселер бар. Сондықтан да, көптеген халықтарға олар әрі түсінікті, әрі қолайлы. Осының нәтижесінде олармен интернационалдық нәрселер оп-оңай кіріге алады.

Алайда, ұлттық және интернационалдық нәрселердің өзара әрекеттерінің қарқыны ең алдымен қоғам өмірінің тарихи жағдайларына байланысты.

Бір қатар ғалымдар бұл құбылыстардың салыстырмалы түрде екенін ескере отырып, тарихтың әрбір жаңа кезеңінде ұлттық және интернационалдық нәрселер жаңа бірлік ұсына алады деген тұжырымға жүгінеді.

Қазақстандағы спорт пен дене тәрбиесі мысалдары арқылы ұлттық дамудың бұл сияқты үрдістерін айқын әрі түсінікті түрде көрсетуге болады. XIX ғасырдың аяқ шені мен XX ғасырдың бас кезінде ұлттық тәрбие өз мазмұнына ең алдымен ұлттық өзгеше, ал интернационалдықтан - негізінен халықаралық жарыстар ережелерінің жекелеген элементтерін соның өзінде, тек ат спорты түрлерін алады.

XIX ғасырдың 90-жылдары ұлттық, тәрбие спорт пен дене тәрбиесінің туыстас ұлттық формаларынан ғана емес, көптеген интернационалдық, халықаралық құралдар мен дене тәрбиесінің формаларынан, олимпиялық ойындарды қоса алғанда ойындар мен спорт түрлерінен осы құнды, озық көптеген нәрселерді алды.

Қазіргі демократиялық қоғам жағдайында ұлттық, итернационалдық құрамына кіреді, керісінше де болуы

мүмкін. Кайтадан табылған интернационалдық жекелеген ұлттардың жеетістігіне айналып, бірте-бірте интернационалдыққа өтеді. Соның өзінде ұлттық нәрсенің интернационалдыққа өту үрдісі олардың бірлігіне нұқсан келтірмейді. Бұған ұлттық спорт түрлерінен бір мысал келтірелік. Қазақтың жалпы ату, қырғыздың күресінде, өбектің Бұқара ережелері бойынша күресінде қаншама өзара өту үрдістері болды десеңізші. Бұл табиғи нәрсе. Қазіргі күндердегі анағұрлым жетілдірілген спорт түрлері мен спорт ойындары нақ осындай жолдан өткен.

Қазіргі қоғамның дамуы жағдайында ұлттың және интернационалдық диалектикасындағы жаңалықтың мәнісі мынада, біріншісі (ұлттықты айтып отырмыз.) барған сайын жақындап, екіншісі араласып кетіп отыр.

Екеуі өзара байланысты, себепші болып отырған үрдіс көз алдымызда өтіп жатыр; бір мезгілде ұлттық атаулының формалары көбейіп, мазмұны сөзсіз байып, ұлттықпен қарым-қатынаста әрқашанда анықтаушы болып табылатын, интернационалдықтың ролі тоқтаусыз арта түсіп келеді. Бұл жақындасудың мәнісі сол, ұлттық, интернационалдық ендігі жерде тұтас алғанда, интернационалдық негізінде дамып отыр, бұл даму ұлттық атаулыда интернационалдықтың үлесін ұлғайту жолымен жүргізіліп отыр. Ұлттықты интернационалдық деңгейге көтерудің жалпы маңыздылығы зор мәселе.

Дзю-до қазіргі кезде тек жапонның ұлттық күрес ойыны ғана емес, олимпиядалық ойындар бағдарламасына енетін кең тараған халықаралық спорт түрі болып табылады. Спорттың СУМО күресі туралы да осыны айтуға болады. 1996 жылы СУМО жөнінде дүние жүзілік спорт федерациясы құрылып, ойдағыдай жұмыс істейді. Кеңес Одағында 30-шы жылдардың бас

кезінде күрестің ұлттық түрлерінен, қарусыз өзін-өзі қорғау тәсілдерінен келіп шыққан Дзю-доны еске түсіретін жаңа спорттық күрес - самбо күресі пайда болды. Осы ойында қазақша күрес әдістері кең қолданылады. Бүгінде самбо бойынша дүние жүзілік чемпионат өткізіледі. Бүгінгі таңда Самбо күресі ұлттық және ұлтаралық спорт түрлерін интернационалды, халықаралық спорт түрлері дәрежесіне көтерудің классикалық мысалы болып табылады.

Осы заманғы спорт және дене тәрбиесі жүйесінің ұлттық мәнін тереңдету ерекше маңызды мәселеге айналып отыр. Сондықтан да, бұл мәселеге ғылыми диалектикалық тұрғыдан келу керек. Сонымен қатар, спорт пен дене тәрбиесі саласындағы кейбір мамандар тарапынан бұл мәселе дұрыс түсіндіріліп жүрген жоқ.

Зерттеу нәтижелерін талқылау. Зерттеу үстінде біз қазақ халқы дене шынықтыруының этнопедагогикасын зерттеудің міндетті шарты, жалпы адамзат мәдениеті теориясы және қимыл қызметі теориясы (еңбек, дене шынықтыру) тұрғысынан оның пайда болуы мен дамуына талдау жасау екенін ұқтық. Соның өзінде халықтың дене шынықтыру теориясының мәдениет тану негіздерін жасауда басқа елдердің, әсіресе Орта Азия елдерінің тәжірибесін кеңінен пайдалану қажет. Мұның бәрі мәдениет теориясын байытуға жәрдемдесетін болады. Мәселеге бұлайша келудің қажеттілігі жалпы алғанда мәдениеттің жеке алғанда, дене шынықтырудың адамды объективтік бағдарға алу бірлігімен анық-талады. Сондай-ақ ол субъективтік фактормен де анықталады, тегінде мәдениеттің бір түрі - дене шынықтыруды адам жасайды, ол оның қасиетін, қабілетін сипаттайды.

Қазақ халқы өзінің көп ғасырға созылған тарихында дене шынықтыру жүйесін көздейтін халық педагогикасын

жасау керек. Ол тән қасиетгерін, мінез-құлықтың имандылық мөлшерін тәрбиелеуге жәрдемдеседі.

Қимыл ойындары, жарыстар, спорт түрлері және су мен ауаны пайдалану құралдары қимыл-қаракет қасиеттері (күшті, әбжілдікті, тездікті, ептілікті) жетілдіруге бағытталған. Сондай-ақ халықтар ат пен түйеге мініп жасайтын қимылдардан үйлестіруге жәрдемдесетін ойындарды кеңінен пайдалану керек. Қазақ халқының күллі ойындары отбасылық және еңбек тәрбиесімен тығыз байланысты. Бұл халықтардың спорт түрлері мен ойындары арасында генетикалық байланыс бар.

Бастауыш сыныптардағы дене тәрбиесі сабақтары көбіне халықтық қимыл ойындары 70-ке 30 %, орта сыныптарда 50-ге 50%, ал жоғары сыныптарда 20-ға 80% сәйкес келетін жағдайларда өткізілуге тиіс. Орта және жоғары оқу орындарында оқытылатын сабақ кестелеріне халық ойындары мен дене шынықтыру жаттығуларын енгізу керек.

Қазақ халқының дене шынықтыру құралдары сабақтан тыс өткізілетін дәрістер үшін кеңінен қолдануы қажет. Мектепке дейінгі мекемелерде және бастауыш сыныптарда, оқытылатын сабақтарда, қимыл ойындары оқыту мен тәрбиенің пәні болуға тиіс. Қалған сыныптарда оларды осы заманғы спорт түрлерінен, дене шынықтыру элементтерімен бірге пайдалану керек.

Қазақ халқының арасына халықтық дене шынықтыру кеңінен тарату мақсатында Республикада, облыстарда, қалаларда, аудандарда, мектептерде спорт түрлері мен халықтық қимыл ойындары бойынша кешенді спартакиадалар өткізілуі қажет. Сондай-ақ аумақтық бүкіл халықтары үшін жарыстар жүйесін жасау керек.

Қазақ халқының мерекелеріне (мемлекеттік, діни, дәстүрлі-білім

беретін шараларына) қатысу жеке адамның дене шынықтыруын қалыптастыруға ғана емес, жалпы әлеуметтік мәселелерді, атап айтқанда, халықтар (этностар) арасындағы байланыс-тарды нығайтуға жәрдемдеседі.

Қазақ халқының ұлттық мерекелерінің сән-салтанатына, мазмұнына оған қатысушылар мен көрермендер дән риза, соның негізінде сұралған байырғы емес ұлттар өкілдерінің үштен екісі мерекелерді өз көзімен көріп, қатысқанын айтып, оларға оң бағасын берген.

Бүгінде, тұтас алғанда, Қазақ халқының дене шынықтыруын қайта туғызу үшін қолайлы жағдай қалыптасып отыр. Ұлттың өзін-өзі тануы, ұлттық мәдениетті қайта туғызу, байырғы емес халықтың дене шынықтыру-сауықтыру шараларына (мерекелерге, жарыс-тарға, ойындарға т.б.) қатысуы халық мәде-ниетін жақыннан тануға, қазақ халқының дене шынықтыру саласындағы жетістіктерін баға-лауға мүмкіндік береді.

Қазақстан Республикасында «Дене шынықтыру мен спорт туралы заңыны»

қабылдануы, «Күрес» ұлттық күресін одан әрі дамыту туралы» қабылданған қаулы, педагогикалық үрдісте дәстүрлі тәрбие әдістерін, оның ішінде, қазақтардың қимыл ойындарын пайдалану, балалардың дене, имандылық, ой және эстетикалық тәрбиесінің арсеналын елеулі түрде кеңейтуге мүмкіндік туғызады, жастардың ұлт ретінде өздерін-өздері тануын дамытады, қарым-қатынас жасау шеңберін кеңейтеді, сайып келгенде, қазақ халқының мәдени мұрасымен танысуға жағдай жасайды.

Қорытынды. Аталған зерттеу мәліметтері мынадай қорытынды жасауға мүмкіндік береді, қазақ халқының дене шынықтыруының этнопедагогикасын одан әрі дамыту мүдделері үшін аймақта тұратын халықтардың дәстүр-леріне, әдет-ғұрыптарына, мінез-құлықтарына және олардың қажеттіліктеріне сәйкес дене тәрбиесі бойынша сабақтардың құрылымын, мазмұны мен формасын жетілдіру қажет.

Әдебиеттер тізімі

1. Құралбекұлы, А., Әкімбайұлы С. Оқушылар дене шынықтыруының этнопедагогикалық негіздері. Монография [Мәтін] / Алматы: Қазақтың Мемлекеттік спорт және туризм академиясы. – 2000. - 295 б.
2. Элашвили, В.И., Мильштейн, О.К. Общие черты и тенденции развития физической культуры. Очерки по теории физической культуры [Текст] / В.И. Элашвили, О.К. Мильштейн. – М., ФиС, 1984. – 83-91,210 б.
3. Национальные отношение в развитом социалистическом обществе [Текст] // Сб. науч. статей. – М.: Мысль, 1978. - 318, 159 б.
4. Оңалбеков, Ж.М. Национальные спортивные интересы в системе межнациональных отношений [Текст] / Ж.М. Оңалбеков. – Алматы. - 1993, 2-16 б.
5. Оңалбеков, Ж.М. Физическая культура в сфере межличностных отношений [Мәтін] / Ж.М. Оңалбеков– Алматы, 1993, 22-23 б.

С.А. Абилдабеков

Южно-Казахстанский Педагогический Университет им.У.Жанибекова, г. Шымкент, Казахстан

ОДНИМ ИЗ НАПРАВЛЕНИЙ НАЦИОНАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПО ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ И СПОРТУ

Аннотация. Физкультура и спорт направлены на объединение гармоничного многомерного воспитания человека. Все методы и инструменты национального, международного, интернационального образования направлены на решение этой задачи. По нашему мнению, национальная, особенно в восточных нациях, предполагает много занятий физкультурой, спортом и физической подготовкой. В этом смысле физическое воспитание и спорт похоже на общую культуру. Общественное мнение, полученное в ходе исследования, подтверждает это. В современном обществе национальный элемент спорта и физической подготовленности до сих пор является отличительной чертой их развития, так как это не только характер двигателя, но и методы и принципы организации учебного процесса.

Физическая культура казахского народа должна найти широкое применение в современном физическом воспитании. Он выполняет основные требования современного процесса физического воспитания и спорта, а также осуществляет образование, воспитание и оздоровление общества.

Ключевые слова: физическое воспитание, физическая культура, спорт, национальное воспитание, интернациональное воспитание.

S.A Abildabekov

South Kazakhstan Pedagogical University named after U.Zhanibekov, Shymkent, Kazakhstan

ONE OF THE DIRECTIONS OF NATIONAL EDUCATION IS THE ACTIVITY OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

Abstract. Physical education and sport are aimed at combining harmonious multi-dimensional education of a person. All methods and tools of national, international, international education are aimed at solving this problem. In our opinion, national, especially in the eastern nations, involves a lot of physical education, sports and physical training. In this sense, physical education and sports are similar to a common culture. The public opinion obtained during the study confirms this. In modern society, the national element of sport and physical fitness is still a distinctive feature of their development, since this is not only the nature of the engine, but also the methods and principles of organizing the educational process. The physical culture of the Kazakh people should find wide application in modern physical education. He fulfills the basic requirements of the modern process of physical education and sports, and also carries out education, training and rehabilitation of society.

Key words: physical education, physical culture, sport, national education, international education.

References

1. Kuralbekuly, A., Akimbayuly S. Оқушылар дәне шынұқтыруынұң etnopedagogikalық negizderi [Ethnopedagogical foundations of Physical Culture of schoolchildren] Monograph [text] / Almaty: Kazakh state Academy of sports and tourism.-2000. - 295 p.

2. Elashvili, V. I., Milshtein, O. K. Obshchie cherty i tendencii razvitiya fizicheskoy kul'tury. Ocherki po teorii fizicheskoy kul'tury [General characteristics and trends in the development of Physical Culture. Essays on the theory of Physical Culture] [text] / V. I. Elashvili, O. K. Milstein. – Moscow, FIS, 1984. - 83-91, pp. 210.
3. Nacional'nye otnoshenie v razvitom socialisticheskom obshchestve [National attitude to the development of the socialist society] [text] // Collection of scientific articles. – Moscow: Mysl, 1978. - 318, 159 p.
4. Onalbekov, Zh.M. Nacional'nye sportivnye interesy v sisteme mezhnacional'nyh otnoshenij [National sports interests in the system of international relations] [text] / Zh.M.Onalbekov. - Almaty. - 1993, pp. 2-16.
5. Onalbekov, Zh.M. Fizicheskaya kul'tura v sfere mezhlichnostnyh otnoshenij [Physical Culture in the sphere of inter- ethnic relations] [text] / Zh.M.Onalbekov-Almaty, 1993, pp. 22-23.

10.01.24 ж. баспаға түсті.

5.11.24 ж. түзетулермен түсті.

03.12.24 ж. басып шығаруға қабылданды.

Мақалаға сілтеме:

Абилдабеков, С.А. Ұлттық тәлім-тәрбиенің бір бағыты – дене шынықтыру және спорт қызметі [Мәтін] / С.А. Абилдабеков // *Dulaty University Хабаршысы*. – 2024. - №4. Б. 44-51
<https://doi.org/10.55956/XOXU2838>

Copyright: © 2024 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC) license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).